

Ivyko permainingos Lietuvos ministeriu kabinete

Steigia daug mokyklų

Brazilijos vyriausybė nutarė įteigti Paranā estade 500 naujų mokyklų. Mokyklos bus steigiamos svetimšalių apgyventose vietose.

Nacių veikimas Brazilijoje

Vokiečių atstovas Edvard Nagorsen apkaltintas nacionalsocialistinės propagandos varymu Rio Grande do Sul ir kituose pietų Brazilijos estaduose.

49 bilionai apsiginklavimui

1939 metais Francija išleis 49 bilijonų frankų apsiginklavimo reikalams. — LENKIJA, bėgyje 3 metų, išleis 200.000.000 svarų sterlingų apsiginklavimui.

Japonai žudo ramius gyventojus

Japonai 8 dienas bombardavo kinų miestą Kuellin. Nuo japonų bombardavimo žuvo suvirš 5000 žmonių.

Plebiscitas Sudetų krašte

Pereitą sekmadienį Sudetų krašte buvo balsavimas—plebiscitas. Balsavime dalyvavo beveik 100%. Už Hitlerį pasisakė 98,79%. Balsai pasidalino taip: už Hitlerį — 2,152,256, prieš — 26,497, sugadintų kortelių — 5,212.

Lietuvos prekybos sutartis su Argentina

Siomis dienomis pasirašyta prekybos sutartis su Argentina. Tarp Lietuvos ir Argentinos bus išplėsta prekyba. Lietuva galėtų daug ko išgauti iš P. Amerikos, tik tuo reikalu mažai kreipiama dėmesio, ypač iš Lietuvos pusės.

Ispanijos naminis karas

Jau geras laikas, kaip Ispanijos karo frontuose mūšiai nevyksta. Skelbiamos nacionalistų didelės ofenzyvios baigėsi tuo, kad vyriausybiniškai nacionalistus atlaikė. Jokių permainingų frontuose nėra. Pastaruoju metu smarkiai pagyvėjo nacionalistų aviacija, kuri kasdien net po kelis sykius bombarduoja vyriausybinių miestus. Nuo tokių bombardavimų nukentėdama ne karinės bazės, o civiliai gyventojai. Iš nacionalistų miestų bombardavimų atrodė, kad frankistai kariauja su civiliais Ispanijos gyventojais, be paliovos juos žudydami. Vieną tik dieną virš Valencijos įskraidė 26 nacionalistų lėktuvai ir išmetė 230 bombų. Visiems aišku, kokios yra pasėkmės.

FRANCIJA -- ITALIJA

Paleista Vilniui Vaduoti Sąjunga

Šią savaitę Lietuvos vyriausybėje įvyko permainingų — reformavosi valdžios kabinetas, kuriam vadovavo kun. Mironas. Lietuvos ministerių kabinetas, sykiu su kun. Mironu, peršitos savaitės pabaigoje atsistatydino. Taiigi buvo atsistatydinę visi ministrai ir naują vyriausybę sudaryti buvo pavesta Broniui Balučiui, Lietuvos įgaliotam ministeriui Londone. Bet Balučio kabineto prezidentas Smetona nepatvirtino ir vyriausybės kabineto nebuvimo išspręstas. Koks kabineto sąstatas buvo, nežina. Nesudarius Balučiui vyriausybės, prezidentas pavodė atsistatydinusiui kun. Mironui suformuoti ministerių kabinetą, kurį sąstatas yra toks: pirmininkas — kun. Mironas, Užsienių reikalų ministeris — Urbšys, buvęs generalinis ministeris sekretorius, vidaus reikalų ministeris — pulk. Leonas, krašto aps. minist. — generalas Musteikis, teisingumė — Gudavičius, žemės ūkio — Škeisgiris.

Kokios buvo priežastys tam Lietuvos vyriausybės kriziui, pranešimai nieko nesako, tačiau aišku, kad senieji ministrai, ypač užsienių reikalų ministeris Lozoraitis nesutiko vesti užsienio politikos ta kryptimi, kuria norėjo tautininkai su Smetona. Dabar,

Lietuva ieško naujų kelių užsienio politikoj ir vyriausybės tarpe pasireiškia nuomonių skirtumai. Lietuva pradeda pataikauti Vokietijai ir Lenkijai. Iš kalėjimų paleisti visi vokieškes orientacijos asmenys, teisti už priešvalstybinių veikimą ir jiems grąžintos visos teisės. Su Lenkija irgi tas pats. Lietuvoje, kaip žinome, veiktas Vilniui vaduoti S-ga, kurios skyrių yra net užsieniuose. Pereitą savaitę, vidaus reikalų ministerio įsakymu, Vilniui vaduoti S-ga uždaryta ir jos veikimas uždraustas. Tuo pačiu uždrausta Lietuvoje ir propaganda už Vilniaus atvadavimą. Tas padaryta dėl to, kad išvengtume lenkams. Vilniaus klausimas bus truputį apleidžiamas ir, reik tikėtis, kad ir iš Lietuvos konstitucijos bus išbrauktas, kur pasakyta, jog Lietuvos sostinė yra Vilnius. Išėjina taip, kad pati tautininkų valdžia griaua tai, ką pati statė, iki šiol rėmė ir ragino visą tautą jos žygius parėmti. Taiigi bent šiuo laiku lietuviai jau turi išsižadėti Vilniaus. Bet neaiškus taip pat ir Klaipėdos likimas. Rytėj tenai įvyksta seimelio rinkimai, kurie nulems Klaipėdos krašto rytojų. Tai teikius gyvena lietuvių tauta didingus laikus...

Italai reikalauja Francijos teritorijų

Francūzų—italų santykiai po Miuncheno konferencijos gerokai sustiprėjo. Francijai palaikius Hitlerio planus dėl Čekoslovakijos padalinimo, Italija taip pat pažvelgė simpatyškai į francūzus, atnaujino santykius, francūzai vėl paskirė savo atstovą Roman, ir taip atrodė Italijos—Francijos santykiai bus geri. Tačiau neilgam. Fašistinė Italija pareikalavo iš Francijos teritorijų: Tuniso ir Corsegos. Šių teritorijų klausimą iškėlė fašistai savo suvažiavime, kur dalyvavo taip pat ir Francijos atstovas. Ir taip staigiai italų—francūzų santykiai pablogėjo, kad yra net didelis pavojus riutiam konfliktui. Italijoje vyksta milžiniškos demonstracijos prieš Franciją, o Francijoje prieš Italiją. Italų fašistai reikalauja, kad francūzai atiduotų jiems Tunisą, o francūzų demonstrantai šaukia: "Reikalaujame Vezuvijaus! Reikalaujame Venecos!"

Nurimus su Čekoslovakija, iškilo teritorijų klausimas Italijai, kuri gr-

stina Francijai. Žodžiu, geri Europos valstybių santykiai drumsčiami imperialistiniais šūkiais. Šitokia imperializmo dvasia jaučiama ir Lietuvos pasieny. Juk svetimų teritorijų laikus gyvename.

Konspiracija Sovietų Ukrainoj

Havas skelbia iš Rygos žinią, kurioje sakoma, kad Sovietų Ukrainoj susėkta konspiracija prieš Maskvą ir, esą, per Kalėdas buvo rengiamasi padaryti sukilimą ir atsikirti nuo S. Rusijos. Tas pats pranešimas sako, kad areštuota apie 150 aukštų karininkų, kurių tarpe 25 pulkininkai. Iš Varšuvos skelbiama, kad G.P.U. viršininco įsakymu areštuoti generolai: Tarasinsky, Michaelov ir Tasanko. Pas Michaelovą rastas visas konspiracijos planas ir 150.000 dolerių. Šį planą rėmusi svetima valstybė. Pasklydus šitokiom žiniom užsieny, Maskva stengiasi jas nuneigti.

— FINLANDIJOJE eina smarki kova prieš fašizmą. Nors fašistų partija uždaryta, bet fašistiniai elementai vistiek dar veikia slapta.

Nušalintas G.P.U. viršinininkas

Oficialus pranešimas iš Maskvos sako, kad šiomis dienomis nušalintas iš savo pareigų Sovietų Rusijos vidaus reikalų komisaras ir G. P. U. viršinininkas Ježovas. Jo vieton paskirtas Georgijos respublikos komunistų partijos sekretorius Resiya. Ježovas buvo artimiausias Stalino draugas, bet ir jis, matyt, kuo nors nusikalto.

Lietuvos atstovas Varšuvai i Vokietiją

ELTA. Lietuvos nepaprastas pasiuntinys Lenkijoj Skirpa atsauktas ir pasiūstas į Berlyną o jo vieton iš Berlyno pasiūstas Dr. Saulys.

— Gruodžio 4 d. 40 Ispanijos nacionalistų lėktuvų bombardavo Chiva, Bunol, Villar ir kitus kaimus, kurie randasi į šiaurę nuo Valencijos. Vienas nacionalistų lėktuvas buvo nušautas.

— HITLERIS greitai laiku žada aplankyti Dancigą. Dar ko gero, užsimanys ir Klaipėdos aplankyti.

— MEKSIKOS sidabro kasyklos Pachuca Hidalgo darbininkai paskelbė streiką reikalaudami didesnių algų. Šitos sidabro kasyklos yra didžiausios pasaulyje, čia nuolatos dirba 5.600 darbininkų.

— ČEKOSLOVAKIJOS naujas prezidentas išrinktas Emilio Hacha ir šiomis dienomis priėmė svetimų valstybių diplomatus.

— "SUDAN" fabriko savininkas Sabbado D'Angelo, italas, gruodžio 8 d. mirė.

SKAITYTOJAMS PRENESIMAS

Dar syki primename Aido prenumeratoriams, kad jau laikas atnaujinti prenumeratas. Su paskutiniu šių metų Aido numeriu, skaitytojai gaus gražų sieninį kalendorių. Primename dar tai, kad Aidas turi ir skolininkų. Tad prašome visų iki pabaigos metų atiteisti. Kas to nepadarys, Administracija bus priversta pavardėmis paskelbti nerūpestingus skaitytojus. Pinigus siųskite "Aidas", Rua da Moó'ca, 1721, São Paulo, įvertintuose laiškuose. Prenumeratos kaina ta pati.

LAIŠKAI REDAKCIJOJ

J. Sirtautas, P. Baranauskas, P. Misiavičius, J. Strazdas, A. [Makarevičius, J. Marasinskas, J. Galvonas, V. Daugšys, B. Ruzgas, J. Sadauskas, J. Jablonskis, S. Šiaučiuėnas, M. Vaišienė, A. Maciūnas, Br. Urbanas, Vl. Strazdas, A. Varža, A. Bitinas, M. Stalba, P. Kiaušas, F. Cinčikas.

Antanas Kukučionis prašomas užteiti į redakciją legalizacijos reikalui.

DĖMESIO!

Lietuvių Meno Mėgėjų Ratelis "RYTAS" š. m. gruodžio mėn. 10 d. vokiečių salėje Rua General Couto de Magalhães nr. 28, rengia didelį pirmąjį

KONCERTA

Trijų metų organizacijos gyvavimo proga rengiama programa gan turtinga: Bendras choras, solo, duetai, kvartetai ir t.t. ir t.t. Ir dar kartą "rytiečiai" smarkiai rengiasi patenkinti Lietuvių Koloniją.

Šį koncertą diriguoja mūsų kolonijos chorvedys p. J. Stankūnas. Tat, visi, tautiečiai, į šį "RYTO" koncertą pasiklausyti lietuviškų dainų. Po programos šokiai. Pradžia 20 v. Pabaiga 4 v. ryto.

PASTABA: L.M.M.R. "RYTAS" praneša, kad jaunesniems iki 18 metų yra valdžios uždrausta dalyvauti.

RENGĖJAI.

DR. M. FUCS

Medicinos Fakulteto, Akušerijos skyriaus ir Moterų ligų konsultas. — Slapumo kanalai, Kirurgija, Kosmetika. Ultra-violetiniai spinduliai, — Diatermia ir Infra-raudoni spinduliai.

Rezidencija:

Al. B. do Rio Branco, 851

Telefonas: 5-6885

Konsultorija:

Nuo 2 valandų iki 8 v. vakaro

R. José Paulino, 485.

Telefonas: 5-6307.

LAPA: Rua 12 de Outubro, 112 nuo 9 ryto iki 2 val. p. pietų.

Apžvalga

SVARBESNI REIKALAI UŽMIRŠTI

Mes nenagrinėsime "Lietuvy" paskelbtos korespondencijos, kurioje siūloma bendromis jėgomis parengti spaudos darbininkų, kurie galėtų prisidėti prie laikraštinio darbo. Nesakome, kad tai sumanymas blogas. Palavinti jaunimą ir duoti progos jam šiuo-tuo susipažinti — yra geras darbas. Tik viena mūsų kolonijoje bėda yra ta, kad dėl viso ko per vėlai susiprantame ir per vėlai parodome geros valios geriams ir naudingiems kolonijos darbuojantiems.

"Lietuvis" iškėlęs spaudos darbininkams kursų reikalą ir kviesdamas tuos pačius klausimus kitų išsitarčių ir prie šio darbo prisidėti, parodė savo geros valios bendrame darbe. Bet turint mintyje dar neseniai praėjusias laikus, kada "Lietuvis" ugnimi spaudydavo į kiekvieną kitą iškeltą gerą ir kolonijai naudingą darbą, tai ir dabar kiekvienas gali paabejoti "Lietuvio" nuosirdumu. Ir iš tikrųjų, juk turima reikalo su tais pačiais žmonėmis. Pavyzdžiui, iškeltas žemės ūkio kolonizacijos klausimas. Pradėtas šia kryptimi darbas, leistinis ir neleistinis priemonėmis tas darbas buvo trukdomas, kompromituojamas ir griauamas. Įvairūs skundai prieš Grūdų ir valdybos narius, nepamatuoti šmeižtai laikraščiuose čia vietoje ir Lietuvoje ir kitos griovimo priemonės darė progos kolonijai patirti Lietuvos pinigais apmokamų žmonių norus ir užsimojimus. Net ir patys Lietuvos respublikos konsulato rūmai ir tos įstaigos tarnautojai pasižymėjo bauria akcija prieš koloniją. Gen. Nageričiui viešinti, konsulato tarnautojas Čiuvinekas, kalbant apie kolonizacijos reikalą, Grūdų organizatorius ir vadovybę išvadino komunistais, o pats tuometinis konsulas Gaučys nunešė Kooperatyvų Departamentui skundą prieš Grūdų vadovybę. O minėtų ponų žygius per "Lietuvį" ir Kauno laikraščius užgirdavo dabartiniai "Lietuvio" redaktoriai ir leidėjai.

Kas gali tvirtinti, kad žemės ūkio kolonizacijos rūpinimasis yra blogas kolonijai darbas? Niekas. O jei nesutinkama su to darbo vadovybe, galima išsinkyti naują, o ne kovoti teroristisku būdu ir griauti patį darbą.

Ta pati istorija buvo ir su Centro organizavimu. Juk bendras visos kolonijos ekonominis, kultūrinis ir tautinis darbas negalėjo rasti tikrame lietuvių priešių ir įvairių priemonių jį griauti. Skundai suformuluoti "lietuviškuose namuose" ("Lietuvio" redakcijoje), suredaguoti konsulate ir konsulo pasirašyti prieš Centro organizatorius rodo, kaip iki šiol rūpėjo kolonijos reikalai minėtų įstaigų žmonėms. Kiekvienas naudingas darbas buvo griauamas ir provokuojamas. Net nesidrovėta griebtis šlykščiausių priemonių — melagingų skundų. Ir tą baurią darbą dirbo ne koki Lietuvos išgamos, o valstybės išdu mintą asmenys: konsulas, jo sekretorius, mokytojai ir redaktoriai.

Turint visa tai atminty, ar galima sutikti kokį nors bendrą darbą dirbti su tais pačiais žmonėmis, kurie dar tik vakar į viską spaudė? Tespreadžia kiekvienas doras lietuvis. Jei-gu patys svarbiausi reikalai yra suniekinti, užmiršti, tai ne tiek svarbiu ir būtinu reikalu šiaudieną neverta ir kalbėti.

"VELNIAI ROJUI"

Šitokių pavadinimų pasirodė eilėraščių knygutė. Šios knygutės autorius Kostas Činčikas — Lietuvos, leidėjas "Lietuvis". Spausdinta "Baltica" spaustuviėje.

Autorius prašo mūsų šią knygutę paminėti ir parecomuoti. Tad dalinai nors jo norus patenkinsime. Eilėraščių užsuskirstyti šiais skyriais: Žibintui užgesus, Mano tėvynė ir Laimės šalyje. Viso 46 eilėraščių sutalpinti 70

Demonstracijos Klaipėdos krašte

Klaipėdos krašte prasidėjo milžiniškos demonstracijos. Demonstracijos ruošia vokiečiai.

Per demonstracijas Šilutėje demonstrantai akmenimis išdaužė "Lietuvių" langus. Pagėgiuose didžiulė demonstrantų minia susirinko prie Nemuno ir ėmė šūkauti "į kitą Nemuno pusę". Antroji Nemuno pusė, Vokietijoje, taip pat susirinko didelė žmonių minia, kuri atsakė palankiais demonstrantams šūkiu. Į demonstracijas Pagėgiuose buvo atvežti naujai įsisteigusių Neumano (neseniai paleisto iš kareivijos) partijos nariai net iš Šiluvos ir kitų vietų.

Klaipėdos vokiečių laikraštis "Meinler Dampfboot" apie demonstracijas Pagėgiuose taip rašo: "Visi Pagėgių apskrities gyventojai pakilo, kad susijungtų vienai padėkai ir vienam pasižadėjimui: padėkoti fiureriui ir Didžiosios Vokietijos kūrėjui Adolfui Hitleriui; pasižadėti, kad pasilikis ištikimi tėvynei ir toliau kovos dėl savo teisių."

Manifestacijos metu "jaunimas ir senieji vienu širdies taktu šaukė: viena tauta — viena valstybė — vienas vadas; mes norime grįžti į reikš."

Tas pats "M. Dampfboot" num. 257 aprašo demonstracijas Klaipėdoje lapkričio 1 d., įvykusias taip pat są-

ryšy su karo stovio panaikinimu.

"Iš ryto autonominės įstaigos ir kai kurie namai pasipuošė žaliai — baltai — raudonomis vėliavomis (Klaipėdos aut. vėliava). Vakaro vėliavas iškėlė jau beveik visi namai. Žmonės sveikinos nacionalsocialistai. Daugelis klausėsi paskutinio seimo posėdžio, kur kritikuojama vietos politika. Visi smarkiai pritaria, kada seimelio vicepir. Bingau pasako, kad mums reikia viešai būti nacionalsocialistais. Suvažiuoja vienminčiai iš įvairių krašto vietų. Minia renkasi teatre aikštėje ir naujoje rinkoje, kur jaunimas dainuoja dainas. 20.30 val. prasideda žibintų ir vėliavų eisena, kuriai vadovauja dr. Ernst Neumann ir kiti sėdėję kalėjime. Toliau matyti dr. Šreiber, dr. Brindlinger. Visi sueina į stadioną. Organizuotų apie 6.600, o šiaip žiūrovų apie 25.000. Dr. Neumann pasakė kalbą, kurioje pažymėjo, kad 1938 metais virs Europos esąs Mentekele parašas "Mes nepriklausome Vokietijai, bet jaučiame, kad dabar, labiau negu kada nors, esame surišti su vokiška tauta ir jos kultūra." Mūsų pulkas yra toks pat, kaip tautiečių už Nemuno." "Mes žinome savo teises ir kelius, kaip visas teises atgauti." "Žinokite, kad stipri tauta ir jos didelis valas rūpinasi mūsų likimu."

Kuo serga -- krize ar perteklium

Iš šalies ir pačioje Francūzijoje mėgstama kalbėti apie visokeriopą valstybės krizę. Bet ar tai krizė?

Francūzija ir dabar turi 400 tūkst. bedarbių, bet ten visose srityse nuolatos trūksta darbininkų. Įvairiose srityse dirba apie 2 milijonai svetimšalių darbininkų, ir naujai atvykę svetimšaliai susiranda darbo. Neranda jo tik francūzų bedarbiai. Matyt, jiems nėra reikalo iš bedarbių sąrašų išnykti, matyt, juos nelabai jau didelė bėda spaudžia.

Francūzijos viešosios kolos siekia per 600 milijardų (ne milijonų!) frankų. Tie 600 milijardų įvairiausių paskolos popierių yra publikoje. Valstybė moka tų popierių laikytojams nuosimčius ir amortizaciją, bet moka iš tų pačių popierių laikytojų skolintais pinigais. Viskas susiveda prie bankų gesėtu.

Šiaip ar taip, jei gyventojai pajėgia valstybei paskolinti net 600 milijardų, tai jų krizė, matyt, nespaudžia.

mažo formato puslapiuose. Pirmame puslapyje idėtas autoriaus paveikslas, o sekančiame "pratarties", kurioje autorius sakosi nelešką garbės vainiko, o jei kas drįstų apvainikuoti, iš anksto vainiko atsisakąs, "kaip Anglijos karalius Jurgis VI."

Vadinasi, turime reikalo truputį ir su istorija, tik neaiškia, kokių laikų, nes Anglijos karalius Jurgis VI kol kas vainiko neatšakė. Nejaugi leidėjai ("Lietuvis") tiek teorientuoja istorijos faktuose? Ir su Anglijos karaliu išėjo tas pats, kaip ir su Brazilijos "nepriklausomybės švente" š. m. lapkričio 15 d.

Po "pratarties" — eilėraščiai. Rašyti lietuviškai. Tik per daug ortografinių klaidų. Beje, ieškojome šiame "Lietuvio" leidinyje "parnografijos klaidų"... dėl kurių autorius atsiprašo. Bet tokių "klaidų" nesuradome. Priėjome išvados, kad ir su tomis "parnografijos klaidomis" išėjo kaip su tuo Jurgiu — susimaišė leidėjams istorija su gramatikos terminais. Jei istorijos faktai nežinomi, nereikia nei nosies kšti į ją, o jei terminai nesuprantami, nereikia jų liesti, nes tada, išsikrūj, gaunasi tikra "parnografija".

Kokią literatūrinę vertę turį tas "Lietuvio" leidinys, nebūdami literatais, nevertinsime.

Neseniai buvusiame Francūzijos mokytojų suvažiavime buvo nusiskundžiama, kad vyriausybė nepritaiko mokytojų algų prie brangenybės. Buvo grasinta net streiku.

Tame pat susirinkime mokytojų sąjungos valdyba pranešė apie s a n t a r vės automobilių draudimo kasos veikimą. Pasirodo, kad toje kasoje yra apdrausta 20 tūkstančių liaudies mokytojų automobiliai. Vargšai Francūzijos mokytojai.

Francūzija visiems didžiojo karo dalyviams moka pensijas. Iš pradžių tų pensijų buvo numatyta per metus išmokėti milijardus frankų. Dabar jau išmokama trigubai daugiau, ir išlaidos tam reikalui vis dar didėja, nors buvęs karas vis labiau tolinasi į praeitį.

Francūzija skundžiasi "gimimų krize". Jei moteris su vaiku pasirodo, bet kokioje susisiekimo priemonėje, tai visai jai užleidžia vietą atsisėsti. Tačiau šeimai su vaikais beveik neįmanoma gauti buto, o vaikingas darbininkas savo draugų bajorai apjuokiamas, esą jis kralikas, vaikas kapitalą krauna...

Šitai Francūzija gyvena krizę!

Eltos pranešimai iš Kauno

"Šiaulių" katastrofa

(E.) Lapkričio mėn. 17 d. Lietuvos prekybos laivas "Šiauliai" netoli Anvers susidūrė su kitu laivu ir buvo smarkiai apgadintas. Padaryta apie 20.000 litų nuostolių.

"Šiauliai" nuvilktas iki dokų ir taisomas.

(E.) Vyriausiai Klaipėdos Krašto rinkimų komisijai įteikti penki kandidatų sąrašai į seimelio rinkimus, kurie įvyks 11 gruodžio (šį sekmadienį). Sąrašai yra šitoki: 1. Vokiečių; 2. Lietuvių liaudies partijos; 3. Klaipėdos krašto lietuvių; 4. Lietuvių darbininkų sąjungos; 5. Stonbergo.

(E.) Lašinių kiaulių eksportas į Vokietiją per Klaipėdos uostą yra labai gyvas. Dideli transportai pereina kiekvieną savaitę. Lapkričio mėn. 23 d. 1800 gyvų kiaulių pakrauto į laivus ir išvežta Vokietijon. Tą pačią dieną eksportuota ir 200 galvijų.

(E.) Vidaus reikalų ministerio įsakymu, paleista Vilniui Vaduoti Sąjunga.

A. Č.KAS.

Kas yra B.L.O. Centras?

(Tąsa iš 49 num.)

Kas nėra arčiau pasipažinęs su visuomeninių veikimų, nežinodamas pačios organizacijos veikimo, paklauską Centras yra nuveikęs?

Žinoma, Centras savo nuopelnus į padangas kelti dar negali, taip pat negali didžiulotis ir tais darbais, kurių dar nenuveikė, bet kiekvienas, pažindamas veikimo sąlygas, suprast, ko Centras trokšta ir įvertins jo pirmų sunkiausių metų darbą. O kai visi suprast tą Centro reikšmę, prisidės prie bendro darbo, tada ir tiksio siekinas bus lengvesnis, jo veikimo rezultatai aiškesni bus. Jeigu Centras per pirmuosius savo gyvenimo metus "nenuvertė kalnų", nepristatė namų, salių, prieglaudų, tai niekas už tai jo kaltinti negali. Nes ir stipriausios ekonominė organizacijos per vienus metus to niekumet pasiekti negali. Vienas svarbiausių Centro darbų yra tas, kad sugriovė tarpusavines lietuvių nesantaikos sienas ir suvedė visus į krūvą bendram darbui. Dėka to, šiandieną jau mes nematome tarp lietuvių neapykantos, visi dešinieji, kairieji ir nepartiniai — kalba, taria ir dirba bendrai ir tas darbas eina visos kolonijos gerovei.

Antras metus pradėdamas, Centras nuveikęs didelių darbų savitarpio sugyvenimo srity, ryžtasi prie platesnio kultūrinio ir ekonominio darbo. Jau yra įsteigtas namų statybos fondas, renkama vieta ir galvojama užpirkti mieste žemės sklypas ir statyti nuosavas — lietuvių kolonijos — namus, salę.

Taigi, Centras dirba savo, visos lietuvių kolonijos remiamas ir padedamas, pajėgomis. Juk jis irgi galėtų rasiuoti į Kauną laikių prašydamas 40-50 tūkstančių litų pašalpos, kaip kiti kad daro. Bet ar tokį "veikimą" vadinsime veikimu? Toks darbas — ištęželių, tinginių ir savanaudžių darbas. Centras ir jo vadovybė neina Lietuvos skurdinimo keliu ir nereikalauja nuolatinių pašalpų, nors jis turėtų tokią pat teisę, kaip ir kiti. Mums, gyvenantiems užsieny, reikia dirbti, kad ateity padėtume Lietuvai, o ne iš jos visada reikalautume. Pažvelgę į praeitį ir dabartinių dienų faktus, bei įvykius, kolonijų centrui užsienyje daug yra pagelbėję savo tėvynėms. Lietuvos nepriklausomybės kovų metais daug padėjo Lietuvai Amerikos J. V. lietuvių centrui ir vieningas darbas. Šiandieną, vykstant Ispanijoje kovoms, ispanų kolonijų užsieny centrui daug kuo yra pagelbėję savo krašto gynėjams. Gali ateiti toks laikas, kad Lietuvai vėl bus reikalinga medžiaginė ar moralinė parama, o ją galės suteikti tik centrai.

Kalbant apie B.L.O. Centro svarbą ir reikšmę mūsų kolonijai, visi pripažinsime, kad jo reikšmė yra didelė. Tik Centro dėka lietuviams, būdami vienos tautos sūnūs, suprast, kad tik vieningi būdami ir bendrai dirbdami gali daug gero nuveikti kolonijos labui. Tik Centro pastangomis šiandieną lietuviams tapo kultūringesni, sukalbami, savo asmeniškų reikalų įneštato aukščiau visos kolonijos reikalų. Tik suorganizavus Centrą lietuvių kolonija gali kultūringai, kaip ir kitos tautos, susirinkti vienon vieton minėti savo istorinių tautos dienų. Tai jau visi esame pastebėję.

Jau vien tik Centro suorganizavimas ir lietuviškos kolonijos suvienijimas rodo didelio ir naudingo darbo įvykdymą. Garbė už tai Centrą organizuoti iniciatoriams ir su manytojams, garbė už tai dabartinei Centro vadovybei, kuri per pirmus sunkiausias ir visokių provokacijų metus, sugėbėjo Centrą išvesti ir pastatyti ant tvirtos kultūros ir lietuvių kolonijos solidarumo kelią. Garbė taip pat ir visiems Centro nariams, kurie pirmieji parėmė

(Nukelta į 6-tą puslapį)

Pirmi įspūdžiai Brazilijoje

Nemačius krašto, sunku, žinoma, įsivaizduoti jo gyvenimą, v a i z d a f, žmonės. Lietuvoje yra prigijusi nuomonė, kad Brazilija visai neapgyventa šalis, bemaž dar laukinė, nekultivuota ir visai nekultūringa. Važiudamas jūromis imi mąstyti, kad pateksi į didžiulius miškus, bafsausį karštį, pamatysi upes pilnas krokodilų ir kitų baisių žvėrių.

Dėl pragyvenimo Brazilijoje, dėl uždarbių ir kitų ekonominio gyvenimo apraiškų Lietuvoje irgi yra visokių nuomonių, bet didžiulioje blogy. Daugelis lietuvių mano, kad Brazilijoje net karšta, bet ir sunkus, nepakenčiamas pragyvenimas. Kartais papasakoja ar grįžusieji iš Brazilijos nušviečia, taip padėti, jog net bangu klausyti. Visas blogybės suverčia Brazilijai, kad čia ir nepakeliamas karštis, ir nedarbas ir net badas.

Taigi su tokiais įsitikinimais ir aš išlipau į Santos uostą. Pirmi įspūdžiai buvo taip pat nelabai malonūs: pasitikio karšta saulė ir nežinojimas kalbos. Manau, kad visi lietuviai, kurių vienas iš pažįstamųjų nepatinka, pargyvena nemalonų ir atkarų jausmą; pasijuntą vienas svetimoje šalyje, be pagrindo ir vilties ateičiai.

Atvykus į São Paulo ir susidūrus su lietuviais, nuotaika ima kitėti. Čia žmogus pasijunti lengviau, maloniau. Visur randi savų žmonių, daug kur susikalbi lietuviškai, atrandi net pažįstamųjų. Nors įdar neseniai atvykau, bet jau teko aplankyti daug malonių žmonių, svečiuotis net keliose lietuvių šeimose, kur buvau sutiktas su lietuvišku vaišingumu ir nuoširdumu. Paprasti Lietuvos žmonės visur lieka tie patys: nepasikeičia nei jų širdys, nei nuotaikos. Visur jie lieka lėti, malonūs, vaišingi lietuviai.

Vila Anastazijoj, Zelinoj, Beloj ir kitose vietose, kur susigrupavę lietuvių šeimos, kur nedideliuose, bet gražuose namučiuose kuriasi išeivių Lietuva, tikrai gražus ir malonus jautimas apsiaubia atvykusi. Čia pajunti malonumą ir pasigerėjimą dėlto, kad darbščios lietuvių rankos be paramos, o tik savo darbu kuria gyvenimą, dažnai gal daug švaresnį ir gražesnį negu Lietuvoje paliko. Suprantama, kad lietuvis išeivis neatsivežė čia turtų, nes paliko tėvynę dažnai ne iš gero, ne iš "raškažės", kaip sako žmonės, ir tik didžiulis reikia, kad nežuvo jis, o jau įsigijo nors ir nedidelį turtelį, kuris leidžia daug šviesiau žiūrėti į ateitį. Taigi pasirodo, kad tos kalbos,

kurios plinta Lietuvoje dėl Brazilijos lietuvių gyvenimo nėra pilnai tikros. Aišku, kad ir čia lietuviai turi daug vargo, trūkumų, išspaudžia gal daug ašarų ne vienai senai motūtei naujas gyvenimo būdas ir naujos aplinkybės, bet darbo vis dėlto bemaž visi randa ir gyventi gali.

Gal kiek liūdnėsnė yra kultūrinė lietuvių buitis. Yra jau mokyklų, bažnyčių, turima lietuviškų knygų, laikraščių. Nežiūrint į kaikiurias tarpusavio nesugyvenimo apraiškas, kurių gal ir su noru išvengti, vis dėlto tenka konstatuoti vienas liūdnokas faktas: lietuviško jaunimo eilėse randsi tokių, kurie pasiduoda nutautėjimo bangai. Nemaža mokyklinio amžiaus vaikų, kurie lanko net lietuviškąsias mokyklas, už mokyklos sienų kalbasi tarp savęs portugalškai. Čia jau neleistinas reiškinys. Visi vyresnieji lietuviai, ypač tėvai privalo kiekviena proga išaiškinti, kad lietuvių kalba yra pirmoji kalba, tarp savęs ji turi būti privaloma. Antrosios tėvynės kalba vartotina tik būtiniausiais atvejais: darbe arba susidūrus su brazilais bei kitais svetimtaučiais.

Tačiau reikia tikėti, kad pakilusi lietuvių kultūrinė veikla panaikins ir šią neigiamybę.

Apskritai, pirmieji įspūdžiai nėra jau taip blogi, kaip tūli bando Lietuvoje nušvesti. Esant daugiau gerų norų ir tarpusavio sugyvenimo galima būtų padaryti lietuviškos kolonijos gyvenimas daug linksmesnis ir malonesnis. Tada ir tėviškės ilgesys gal ne būtų tokis aštrus, nes ir čia lietuviškoje šeimoje galima būtų jausti daug maloniau ir jauniau...

J. Vaitkevičius.

Kaip baigėsi didysis karas

Didysis karas, kaip žinome, tęsėsi daugiau kaip ketverius metus: nuo 1914 metų liepos mėn. pabaigos iki 1918 metų lapkričio mėnesio pradžios. Taikos pailaubos tarp santarvininkų (anglų, francūzų, italų ir kt.) ir vokiečių buvo sudarytos 1918 metais lapkr. mėn. 11 d. Taigi dabar sueina lygiai 20 metų nuo Didžiojo karo pabaigos.

Iki 1918 metų lapkr. mėn. 11 d. išsilaiškė tikrai viena Vokietija, nes kitos Vokietijos sąjungininkės jau anksčiau buvo subyrėjusios ir atskirai susidariusios su Santarvės valstybėmis laisvas.

Pirmiausia pasidavė ir su Santarve sudarė taiką Bulgarija. Mat Balkanuose bulgarų frontas buvo palaužtas jau nuo 1918 metų vasario mėn. Bulgarija, įtempusi visas jėgas, keletą mėnesių dar šiaip taip įstengė išsilaikyti. Bet spalvų mėn. 3 d. ji iš karo buvo priversta pasitraukti. Po kiek laiko santarvininkai įveikė ir Turkiją. Turkijoje prasidėjo revoliucinis judėjimas. Spalių mėn. 31 d. Turkija pasirašė su Santarvės valstybėmis taikos paliaubas.

Austrų-Vengrijos frontas taip pat buvo pralaužtas. Subruzdoto tautos (čekai, slovakai, kroatai ir kt.), kurias Austro-Vengrija laikė pavergtas. Austro-Vengrija ėmė griūti ir lapkričio mėn. 4 d. pasirašė taikos paliaubas.

Tuo būdu bepasiliko vienintelis, pats svarbiausias ir stipriausias santarvinių priešas — Vokietija.

Dar 1918 metų pradžioje, po pusketvirtų metų karo, Vokietija tebebuvo stipri ir drausminga. Karo pabaigos dar nesimatė ir karo laimę dar sunku buvo įžvelgti, nors vis labiau ir labiau ir labiau ryškėjo, kad Vokietijai

ja karo laimėti neįstengs. Mat, santarvininkai buvo paskelbę stiprią Vokietijos blokadą, todėl vokiečiams trūko maisto, trūko žaliavų. Maisto ir žaliavos trūkumą vokiečiai stengėsi padengti nuožmiomis rekvizicijomis užimtosiose žemėse rytuose. Tuo tarpu santarvininkai visko turėjo pakankamai (ir maisto, ir žaliavos, ir ginklų), todėl žymiai lengviau galėjo pernešti užsitęsiantį karą, kaip vokiečiai. Todėl vokiečiai ėmė bijoti, kad, karui dar ilgai tęsiantis, gali visiškai suirti ūkiškasis jų valstybės gyvenimas. Taigi buvo aišku, kad karą vokiečiai be gailai laimėti tik staigiu smūgiu, nes laikas ėmė dirbti jų nenaudai.

Štai kodėl vokiečiai 1918 metų pradžioje nutarė įtempti visas savo jėgas ir smarkiai puolimu pralaužti priekinių frontą. Tai buvo vienintelė kibirkaitė laimėti karą.

Todėl vokiečiai vakarų fronte ėmė koncentruoti nepaprastai didesnę jėgą. Rytuose Rusija iš karo jau beveik buvo išėjusi, todėl stiprią jėgą čia neberekėjo. Ir vokiečiai vises geriausias jėgas iš rytų fronto perkėlė į vakarų frontą prieš francūzus, anglus ir amerikiečius. Rytuose buvo palikti seniausi, silpniausi kareiviai, o į vakarų frontą atvežti patys jauniausieji. Tam didžiajam puolimui vakarų fronte vokiečiai sukonzentravo apie 3½ mil. karių.

Didysis puolimas prasidėjo 1918 metų vasario mėn. 21 d. Tačiau ir šitas puolimas vokiečiams laimės nebe atnešė: puolimą santarvininkai atlaikė. Sustiprinę savo kariuomenę santarvininkai, pagaliau, net patys ėmė pulkti. 1918 metais liepos mėn. įvyko didelės kautynės ties Marna. Tai buvo antrosios didelės kautynės (pirmosios įvyko 1914 metais vasario mėn. vokiečiams voržiantis paimti Paryžių) ties ta upe. Ir štai kautynės laimėjo... santarvininkai. Vokiečiai buvo priversti nuo Marnos pasitraukti. Pralaimėjus Vokietijai kautynės, pasidarė jau beveik aišku, kad karas vokiečių bus pralaimėtas. Tačiau Vokietija vis dar laikėsi ir nepasidavė. Nenorėjo vokiečiai pasiduoti net ir tada, kai viena po kitos griuvo ir iš karo išėjo jų sąjungininkės valstybės.

Tačiau karo galą priartino Vokietijoj kilusi revoliucija. Pirmiausia revoliucijoj kilusi revoliucija. Pirmiausia revoliucija ėmė plėstis karo laivyne, o paskui persimetė į didžiuosius miestus. Berlyne revoliucija prasidėjo lapkr. mėn. 9 d. (B. d.)

KLEMENSAS JURA.

SMŪTKELIU ŽEMEI

Šalie — sapnų, svajonių, godų, —
Šalie — smūtkelių, kryžių liūdinčių...
Šalie — pavasariams baltuojančiųjų sodų,
Su neužtaisais ašarų — tvinstančių...

Šalie — klajunų ašarotom širdimis tavęs išsižadančių;
Prieš savo skriaudėjus kukliai besilenkiantį...
Visų vargus, skriaudas kantriai nešiesi ant pečių...
Kitų tautų klajoklius sūnus švelniai glamonėjanti...

Šalie — mama brangi, nors vargana... suvytus...
Ir aš Tavam Paminklui Amžinybės Rūmo, —
Nešu nedūžtančiojo granito plytą,
Kuri, tikiu, išliks tvirta net laiko dūmuos...

Kaip Agota budoj važiavo

"Lietuvos Žiniuose" randam šitokią istoriją apie vieną dievobaimingą paną:

Mažame provincijos miestelyje, gyveno Agota B-tė, apie 50 metų amžiaus. Tame miestelyje Agota save laikė kone inteligente, bažnytinė organizacijų veikėja, nes vieno šventojo vardo draugijos ji buvo pirmininke ir nenuilstamąja atlaidų įieškotoja, bendrų maldų organizatorė ir tt. Žodžiu, po seno ir apsilėdusio klebono ji buvo pirmas asmuo prie bažnyčios, judinąs sustingusį religinės praktikos gyvenimą. Agota jau buvo daug kur buvusi: apskrities mieste, eucharistininkų kongrese ir k.

Faune Agota irgi be didelio vargo savo reikalus vienas po kito sklandžiai atliko; atlankė kelias bažnyčias; girdėjo klierikų chorą giedant; klausėsi vienuolio pamokslų.

Agota jau rengėsi namo išvažiuoti, bet liko dar vienas žygis, tai aplankyti vieną savo giminaitį, sesers sūnų, gyvenantį Kaune ir turintį tarnybą ministerijoje.

Žinodama gatvę ir numerį, Agota klausinėjo savo giminaičio ir po poros valandų klaidžiojimo, ji atsidūrė prie penkių aukštų namo, kuriame turėjo gyventi jos giminaitis.

Agota įėjus į koridorių stumia vienas duris, stamia antras — neatsi-

darė, — užrakintas.

Palipa vienu aukštu — irgi ta pati istorija. Nusivylus išėjo ant šaligatvio ir čia sutikusi pirmą praėję klausia, kaip įeiti į giminaičio "grįdį". Praeivis pataria kreiptis į kiemsargį, kuris visus namo gyventojus žino ir parodysias.

Agota prieina prie šluojančio kiemo žmogaus. Pataikė ant kiemsargio. Pasakė savo reikalą. Kiemsargis pašaukė savo sūnų "Juzką", ir sako: "Nuvesk tą poniją į X pono butą".

Agota žengia Juzkos vedama į koridorių.

Kadangi Agotos giminaitis gyvena penktaame aukšte, tai berniukas atidarė lifto duris ir prašė įeiti Agotą. Agota įėjo, o vaikas tuojau uždarė duris. Agota iš karto apėmė didelį neįtikėjimą ir pradėjo eiti aiurpulčiai nuo kulnų ligi pakaušio. Berniukas spustelėjo mygtuką ir keltavas sujudojo aukštyn.

Agota pasivėrė į kampaną, bet greit atsigavo ir šoko ant berniuko: "Ka tu čia, piemeny, su manim darai, kur čia mane įkišai".

Berniukas pradėjo juoktis.

Agota išėjo iš lygsvaros ir puolė berniuką, reikalaujama baigti išposus. Ji griebė vaikui už galvos ir pradėjo ausis draskyti. Sako, paleisk mane greičiau tu miesto "žulike".

Vaikas paspaudė kitą mygtuką, ir Agota pradėjo leistis žemyn.

Keltuvą pasileidus žemyn, Agota ir žado neteko.

"Ar tai šitaip tu su manim darai" subarė ji vaiką ir pradėjo draskyti jo švarką; švarko atlapai tuojau nulakstė, viena rankovė buvo nutraukta.

Berniukas paspaudė mygtuką "stop" ir keltavas, nepasiekęs sustojimo vietos, sustojo. Agota sužiuro, ar kas jos nepuls, ar ant jos kas neužkris.

Kai nieko neatsitiko, tai Agota įniršus vėl puolė berniuką ir pradėjo jį skėčiu badyti.

Agota keltuvą aplėdo baisiai įsineravus, koliodamosi ir visai neaplankė giminaičio. "Tegul jis sau sprandą nusiuka" — tarė Agota supykusi, "jeigu negali buto susirasti žmoniškose namuose".

Po to visko Agotai teko asidurti teisme.

Užsismakusį skarelę ant akių, Agota stovi prie teismo stalo.

— Prašau stalo rankomis nesiremti! — ganna pirmą pastabą Agota.

— Ar aš? — klausia atsikreipus į teisėją.

— Taip, tamsta.

— Bet aš tik taip sau uždėjau ranką ant stalo...

— Prašau nekalbėti, o pasitraukti toliau nuo stalo! Ar prisipažįsti kal-

ta — tą berniuką sumušus, ausis apdraskius?

— Kitas mano vietoj būdamas būtų jį užmušęs — teisinasi Agota.

— Tai kaip ten buvo? Papasakok!

— Aš prašiau, kad parodytų kur gyvena mano giminaitis. Sargas pristatė prie manęs, štai, šitą piemenį. Jis mane įsivedė į koridorių ir lipė listą į tokia būdą. Aš įlindau. Jis uždarė duris ir ant durų dar užtraukė geležines grotas, kaip ant kalėjimo langų. Jis pastūmė vieną "guzikiuką" ir visa būda pradėjo judėti, kilni aukštyn, leistis žemyn.

— Tai nieko bloga; vaikas tamsta kėlė į viršų!

— Mano tėvai ir tėvų tėvai 50 metų amžiaus aš išgyvenau ir be tokios būdos apsiejau, neprasiau aš ir to vaikėzo, kad mane vėžintų.

— Bet už ką jį mušai, sudraskei drabužius?

— Ponas teisėjau, aš buvau nei gyva, nei mirus, buvau žado nustojus, tai ir nesusiakčiau — timplėčiau už ausų, paskui bakstelėjau skėčiu.

Teisėjas apibarė Agotą už jos tamsumą ir kvailumą ir nubaudė dviem savaitėm paprasto kalėjimo, bet nuo bausmės lygtinai atleido, jeigu laike vienerių metų nenusikalė. Be to, iš jos atiteisė 18 litų kiemsargiui už vaiko drabužių sudraskyką.

LIETUVOS NAUJIENOS

Latvijos 20 metų nepriklausomybės minėjimas Kaune

(E.) Latvijos viešųjų darbų ministras M. Berzinis, lydėdamas latvių šaulių viršininko pulk. Praulė lapkričio mėn. 17 dieną atvyko į Kauną. Ministeris reprezentavo Latvijos vyriausybę latvių nepriklausomybės 20 metų sukaktinių minėjime, kuris įvyko Kaune lapkričio mėn. 18 d.

Stotyje svečius pasitiko ir sveikino vidaus reikalų min. pulk. Leonas, latvių ministras Kauno M. Seja ir Kauno miesto burmistras M. Merkys.

Sventės proga Respublikos Prezidentas A. Smetona pasveikino telegramu Latvijos Prezidentą Dr. Karli Ulmanį.

Lietuvos atstovas Kemal Ataturk laidotuvėse

(E.) Užsienių reikalų ministerijos juridinio ir administracijos departamento direktorius K. Bizauskas išvyko į Turkiją atstovauti Respublikos Prezidentui mirusio Turkijos prezidento Kemal Ataturk laidotuvėse.

Naciai dabos tvarkos Klaipėdos krašte

(E.) Klaipėdoje, savo partijos susirinkime, Dr. Neumann turėjo pranešimą, kurio metu pažymėjo, kad įvairiose Krašto vietose būsia suorganizuoti tvarkai palaikyti partijos daliniai, to partijos nuožiuma. Visi Neumanno pranešimai buvo persunkti nacionalsocialistinės dvasios. Dėl šios kalbos Lietu-

voje pabrėžiama, kad Klaipėdos Krašte tvarka daboti yra direktorijos, kuri veikia pagal statuta, o ne privačios iniciatyvos, pareiga. Direktorijos pozicijoje yra automatinė Krašto policija.

Šveicarų ekonominė komisija Kaune

(E.) Šveicarų ekonominė komisija, kurią įeina Dr. A. Koch ir konsulas Simon, iš Zuricho, atvyko į Kauną vesti derybų prekybiniam santykiams tarp abiejų kraštų labiau išplesti.

Lietuvos santykiai su kaimynais

(E.) Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis informavo Lietuvos telegramų agentūrą dėl Lietuvos santykių su kaimyninėmis valstybėmis. Svarbiausias ir vienintelis Lietuvos politikos tikslas ugdyti konsolidacija savo krašto nepriklausomybės saugumui Lietuvos užsienių politikoj, Lozoraitis, pareiškė, stengiamasi neįleisti bet kokius konfliktus su kitomis valstybėmis, ir palaikyti bendrą ryšį su trimis Baltijos valstybėmis. Lietuvos santykiai su Vokietija, sako Lozoraitis, yra normalūs ir geri. Tarp šių dviejų valstybių geri santykiai stengiamasi plėsti. Vienintelis dalykas, dėl kurio iškeliama klausimas Lietuvos-Vokietijos santykiuose, tai Klaipėdos kraštas. Tačiau, abiem šalims bendradarbiaujant, bus sutvarkyti ir Klaipėdos krašto reikalai. Lietuvai yra labai svarbu turėti gerus santykius ypač su savo kaimynais. Su Lenkija santykiai taip pat švelninami. Su kitomis valstybė-

mis, kaip iki šolei, taip ir ateity, buvo ir bus normalūs ir geri.

Bedarydami naminį alų sudėgino triobesius

Lietuvos laikraščiai praneša iš Smilgių kaimo, Pampėnų valsčiaus, atokį atsitikimą:

Tame kaime ūkininkas J. Mackeliūnas su savo namiškiais darė naminį alų ir lauke, netoli nuo šiaudų kūgio, ant ugnies šildė vandenį. Neįpatys nepastebėjo, kaip vėjas pagavęs ugnies kibirkštį įbloškė į šiaudus. Šiaudai pradėjo liepsnoti, o netrukus užsidegė ir netoliese stovėję trobesiai. Sudėgė tvartas, klounas, kletis ir su tvartu buvęs po vienu stogu gyvenamas namas. Be to, sudėgė javai, pašarai, kiaulė, teliukas ir kitas smulkus inventorius. Nuostolių gaisras padarė apie 6,000 litų.

Dėl vieno vyro susimušė dvi moterys

Utenos miestely Šukienė susitiko kita moterį ir pradėjo ją mušti, kam ji vyliojanti jos vyrą. Kilo tikra "bobų vaina", kurią sustabdė tik policija.

Ištrauktas iš kapo turkų karo dalyvis dabar elgetauja

Pas Alytaus miesto gyventojus retkarčiais užėina išmaldos kulinkės

kurčias senukas, Jurgis Zagorskas, apsilvilkęs rusišku kareivišku mundieriu, ant kurio kapo įvairūs caro armijos kryžiai. Senukas turįs 90 metų amžiaus. Jis dalyvavęs 1877 m. rusų-turkų kare, atsilymėjęs ir už tai gavęs ordenus. Vienamė mūšy jį sužeidė į plaučius. Sužeistą ir netekusį sąmonės sanitarai, kaip negyvą, buvo įmetę į duobę su kitais lavonais, bet piliant žemes vienas sanitaras, lenkas Kitulevičius, pastebėjęs gyvybės žymių, ir kadangi buvo pažįstamas, pasigailėjęs ir iš duobės ištraukęs, nors kiti sanitarai priešinosi, tvirtindami, kad vis tiek jis neišgyvens, tik veliui kankinsis. Toliau likimas kitaip nulėmė. Iš kapo ištrauktasis šedaulė pavydėtino amžiaus.

Vos nesudegė visas Sedos miestelis

Šiomis dienomis Sedos miestely, Markuso lentpiuvė, buvo kilęs gaisras. Kadangi lentpiuvė buvo viduryje miestelio ir aplinkui apstatyta mediniais namais, tai buvo didelis pavojus gaisrui plėstis. Vietos ugniagesiams nepajėgiant gaisro likviduoti, buvo iškviesta Telsių ir Mažeikių ugniagesiai. Laimai nebuvo vėjo ir ugniagesiai ugnies plėtimąsi sustabdė. Sudėgė visa lentpiuvė, mašinos ir daug medžiagos.

- Kainų tvarkytojo įsakymu, Lietuvoje išardomas tabako sindikatas.

NETURI PINIGŲ? REIKIA GERO KOSTIUMŲ?

Tad nieko netaikdama kreipkis siūvyklon

«Vilnius»

Matriz: Rua da Moo'ca, 3027 Tel. 2-8854. Filial: Pl. Julio Mesquita, 60 Tel. 4-5015.

Kur pasisiūdinai geriausio medžiagos eilutę mokėdamas į mėnesį po 20\$. O taip pat čia gausi neperšlampa apsiaustą (capą) tokio mis pat sąlygomis.

Galima kreiptis ir Rua da Moo'ca, 3027 :: Tel 2-8857.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO SLIKTOS

gerai žinoma visiems lietuviams Rua da Conceição 79-A, Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antra siūvyklą, Braz rajone, prie stoties Norte ir Braz.

RUA DR. ALMEIDA LIMA, 19

Dr. H. Schechtmann

Santa Osa Gydytojas

Vidurinių ligų specialistas

Bendra Klinika vaikams ir suaugusiems

Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 235 TEL. 5-1451 S. PAULO

DARŽAI VISIEMS

Netoli geležinkelio stoties Carvalho de Araujo ir 800 metrų nuo stoties Ferraz de Vasconcelos, Central do Brasil suburbio ruože, parduodama žemė daržams ir mažiems ūkiams, apaugusi geru mišku ir išvargoto tyro vandens upeliu, tik nuo 300 iki 400 reisu už metrą. Ant žemės ištaisyti geri keliai, klimatas sveikas, žemės rūšis gera ir netoli nuo geležinkelio stočių. Žemės sklypai nuo 10.000 kv. metrų po 50\$000.

Turime dar mažus sklypus prie stoties, kurių mėnesinis mokėjimas nuo 80\$000 be palūkanų ir įnašų.

Šių žemių nuosavybė yra: Cia de Agricultura Imigração e Colonização. Pardavimų raštinė: Rua S. Bento 17, — Tel. 2-7549 — Garcia. Vietoje teirautis SEKMADIENIAIS krautuvėje prieš stotį Carvalho de Araujo arba Lageado Velho pas Juvenal Kirsten.

GALECKO SIUVYKLA

Siūva rūbus pagal naujausias madas iš įvairiausių medžiagų — vietinių ir užsieninių. Darbas pagal savo kokybę yra pigus, atliekamas sąžiningai, diplomuoto siūvėjo Galecko prižiūrimas.

TAD VISI IR SIUVASI RUBUS GALECKO SIUVYKLOJE.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 257 Tel. 4-1457

Lietuvių Jaunimui DE MESIO!

Norėdami dėvėti gražiai pasiūtus rūbus ir pigiau negu kitur tik pas Paulo Ambrozevičius, kur darbas atliekamas sulig naujausių madų vyriškų ir moteriškų.

Lietuviai, išnaudokite laiką sekmadieniais ir vakarais. Užėkite ir įsitikinsite, nes darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau.

Taip pat yra gražus pasirinkimas moderniausių medžiagų

Paulo Ambrozevičius

Rua Ciclamas Nr. 52 :: Villa Belle :: São Paulo.

Ar atlikai savo pareiga? AR JAU UZSIPRENUMERAVAI LAIKRASTI "LIETUVIŲ AIDA BRAZIL."?

Jei ne, tai nieko nelaukdamas, skubėk pasiusti pinigų 12š ir Tamsta lankys "AIDAS" istisus metus.

**Aidas, Rua da Moóca 1721.
S. Paulo.**

LABOLATORIJA — MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapimo ir išmatų)
Tikras ir geras

Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga 242, 3 aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9-11 ir nuo 3-6. Sekmadienį nuo 10-12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

LIETUVIŲ VAISTINĖ

"José Paulino"

RUA JOSÉ PAULINO, 483 Teleph. 5-6307

Visokių vaistų, parfumarijų daiktų, perryšimo medžiaga pigiausiomis kainomis.

Su pagarba Provizorius A. RUMMEL

Medicinos pagelba kasdien už dyka nuo 5 iki 9 v. v.

KAVA "DOM BOSCO"

Lietuviai visur reikalaukite ir pirkite kavą DOM BOSCO. Tai gyna pirmos rūšies kava.

Sociedade Torrefação de Café
"Dom Bosco" Ltda.

Rua da Moóca, 305-A Tel. 2-1123.

Dr. A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujiniu, veneriniu ir moterišku ligų specialistas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak.
Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5,

(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)

Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

Dr. S. Meitin

Diplomuotas Vokietijoje, Rygoj ir Rio de Janeiro.

Vidujiniu ir nervų, reumatizmo ir nuomaro ligų specialistas. Honorėria — Sifilis. Gydomas kalnų saule.

Ligonius priima kasdieną nuo 2 iki 6 val. vak. Susikalbama lietuviškai.

Rua Barão de Itapetininga, 139 1-mas aukšt. Tel. 4-1705

Dr. B. Levin Dantų Gydytoja

Diplomuota Saratavo universiteto ir buv. prof. Tišinskogo asistentė Lvove. Gydo, traukia ir deda dantis Kai nos pigios. Ligonius priima kasdien nuo 9 iki 12 val. ir nuo 2 iki 10 val. vak.

Kalba: rusų, lenkų, vokiečių ir kt. kalbomis.

ADRESAS: Rua Jose Paulino, 483. Tel. — 56307

(virė lietuviškos vaistinės José Paulino).

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir kepenų specialisto

BE OPERACIJOS

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliai ir kitos ligos gydoma BE OPERACIJOS. Įvairios Moterų ligos gydomos irgi BE OPERACIJOS, tik su inžekcionais. Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas

Dr. Paulo Licciardi

Medikas — Operatorius Santa Casa

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. vak. Gyv. Vieta ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro). Tel. 5-4175 — S. Paulo.

PASTABA: Vyksta į namus bile v-dą, dieną, naktį.

DR. A. CANDIA

Venerinės ligos:

TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniskas.)

SIFILIS. Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais nuo 10-12.

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukštas.

Telefonas: 4-0218

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. ADOLPHO TAUBKIN

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai (ipotekos, žemės pirkimas bei pardavimas ir t. t.) Skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita, 2, antras aukštas, Tel. 2-1214

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 5 val vak

KALBA LIETUVIŠKAI.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

MIGUEL OCOUGNE

R. 15 DE NOVEMBRO, 230 sobreloja Tel. 2-6393.

S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: cart. professional, carteira de identidade.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

LIETUVIAI,

DĖMESIO!

Kiekvienas pasistenkite pažinti

SIUVYKLĄ LIETUVA

KAZIO ŽEBRAUSKO

Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame.

Lietuvių siuvyklų yra daug, bet SIUVYKLĄ LIETUVA tik viena.

Rua General Ozorio Nr. 161. — S. PAULO

Kur tik busi, neuzmirsk "Aido"

Jis parduodamas:

Stotyje «Luz», prie Cent. linio Pašto durų ir kampo; Largo da Sé prie laikrodžio ir Vila Prudente bondės sustojimo vietos; Bom Retiro: Vaistinė «José Paulino» — rua José Paulino 109, Baulžo krautuvėje — rua Aymores ir kampas rua Carmo Cintra; Kioskoje — kampas José Paulino ir Silva Pinto; Vila Anastazijoje Kirilausko krautuvėje; V. Zelina: J. Vigelio krautuvėje — rua 3 N.º 4; Jurgolevičiaus krautuvėje prie bažnyčios; Mokoje — kampas rua da Moóca ir av. Paes de Barros kioskoje. Visose miesto dalyse pas platintojus ir Aido redakcijoj Rua Canindé, 478 Stankevičiaus krautuvėje; Lajoje, kioskoje prie stoties.

SANTO ANDRÉ:

S. P. R. stoties kioskoje.

SANTOS:

S. P. R. Gelezinkelio stoties kioskoje.

PASTABA: Jei kurioje arba kurlam kitam nors mieste nėra įsteigtos Aido pardavimo stoties ir kur tik gyvena didonnis būrelis lietuvių, praneškite redakcijai, o redakcija tuo pasirūpins. Aidas turi būti visur parduavinėjamas, visur platinamas. Nė vieno kampelio tenelieka, kur nebūtų Aido.

Stanislovas Stankevičius pametė Lietuvos pasą. Jei kas rasti, prašom pristatyti Lietuvos Konsulatui, rua Aureliano Coutinho, 88.

Skaitykite ir kitus raginkite

SKAITYTI

"Liet. AIDA Braz."

PRENUMERATA 12\$

DANTU GYDYTOJAS JOSE LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsižvelgdamas į sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5\$000; plomba cidabro purceleno 8\$000.

Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

VOKIEČIŲ FOTOGRAFIŲ ISTAIGA

"BERNARDO"

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat ir su dažais.

Darbas greitas sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikais. Daro iš fotografijų naujas.

Arthur Schmidt

Rua São Caetano, 447 (senas, 103-111) S. Paulo
Telefonas 4-5576.

VIETOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

Centras jau rengiasi Lietuvos Nepriklausomybės minėjimui

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras — yra lietuviškos kolonijos Centras — Brazilijos lietuvių atstovas. Aišku, kaipp tokiam, rūpi visi kolonijos reikalai surišti su mūsų Tėvyne Lietuva. Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, mūsų, kaip neskaitlingos kolonijos, turi būti bendras. O tokį minėjimą gali rengti tik Centras, kuris atstovauja visą koloniją ir turi sujungęs organizacijas, chorus, spaudą ir paskirus asmenis. Taryba paskutiniam posėdyje nutarė kaip ir perėitą kartą rengti ir 1939 m. Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą ir patvirtino jau valdybės išdirbtą programą. Taryba pavedė valdybai prirngti programą ir pakviesti į bendrą minėjimą tas organizacijas, kurios dar neįeina Centran. Minėjimo programa, laikas ir vieta bus vėliau paskelbta. — R.

Lietuvių koncertas per radio

Gruodžio 3 d. pusė aštuonių val. vakaro K. Bėndruomenės choras koncertavo per radio iš stoties Bandeirante. Koncertas tęsėsi pusę valandos. Krsp.

"Ryto" trijų metų sukaktinės ir koncertas

Gruodžio 10 d. (šeštadienį) L. M. M. R. "Rytas" minės savo trijų metų sukaktines vokiečių salėje, Rua Couto de Magalhães, 28. Ta proga rytiščiai pastatys koncertą, o po koncertinės dalies bus šokiai.

Ryto organizacija nors dar, palyginti, jauna bet jau turi savo chorą, kurį moko p. J. Stankūnas, sporto sekciją, turi išsinuomavę salę ir sekmadieniais rengia šokius. Prieš porą metų rytiščiai leido žurnalą "Rytą", bet dėl ekonominių nedateklių, žurnalas sustojo ejęs.

Krsp. J.

Centras kartos "Aušros Sūnūs"

Centras nutarė pakartoti veiklą "Aušros Sūnūs", kuris buvo statomas spalio mėn. 22 d., bet dėl blogo oro daugelis to veikalo nematė ir prašo, kad jis būtų pakartotas. "Aušros Sūnūs" bus pakartota sausio mėn. pradžioje, greičiausia Lega Lombarda salėje. V. V.

Legalizacijos reikalai

Visi svetimšaliai, kurie yra atvykę Brazilijon po 1934 metų gegužės 16 d. ir yra išsiėmę legalizacijos popierus S. Paulyje, privalo jas pristatyti su papildomais dokumentais į Rio de Janeiro ministerijon patvirtinti. Kas to nepadarys, tie skaitys nelegalizuoti. Šitą turi išsiėmėti ir lietuviai ir paskubėti sutvarkyti dokumentus ir pasiųsti į Rio. Laiko visai nebedaug, tik iki 21 dienos gruodžio.

Atvykusių prieš 1934 metus svetimšalių legalizacijos ir pasų išdavimas prasidės nuo šio mėneio 22 dienos. Tai bus jau galutinai išduoti dokumentai. Išėmus tuos dokumentus, svetimšaliai jau nebebus varginami. Dokumentai reikalingi tiek vyrams, tiek moterims nuo 18 iki 60 metų amžiaus. — R.

Mirė Milkevičienė

Gruodžio mėn. 3 d. š. m., Santa Casa ligoninėje mirė Viktorija Milkevičienė, 43 metų umžiaus, gyv. Barra do Tibajy, 49. Vėlionė neilgai sirgo, jai buvo padaryta vidurių operacija, ir po operacijos mirė.

Vėlionė gimusi Lenkijoje. Į Braziliją atvyko 1927 m. su visa šeima.

Vėlionė palydėti į Araçá kapus susirinko daug pažįstamų ir kaimynų. Dideliame nuliūdime liko vyras, vienas sūnus ir trys dukterys.

K a i m y n a s .

Vieša padėka

Ištikus mano šeimoje didžiai nelaimėi, mirus mano žmonai, visiems draugams ir užjaučiantiems nuoširdžiai dėkoju, kad mao nelaimėje žmonos laidotuviams suaukojo 162\$500. Auksas rinko J. Pečiukonienė ir surinko

KAS YRA B. L. O. CENTRAS?

(Atkelta iš 2-tro puslapio)

organizatorių darbą ir stojo didžiojo Centro talkon — įsirašė nariais. Pradedami antruosius metus, reikia tikėtis dar didesnio lietuvių susipratimo ir būrimosi Centran. Tenelieka nė vieno lietuvi, kuris nebūtų Centro nariu ir neprisiėdėti prie didžiojo kolonijos darbo. O ju yra labai daug. Ir tik visų pastangomis, visų pritarimu bus nuveikti visf užsimojimai.

Šiandieną Centro vadovybė svarsto jau namų statybos klausimą ir tariasi savo organo — didelio laikraščio išleidimo reikalu, kuris būtų ne tik Centro, kaipp organizacijos, bet visos kolonijos, visų reikalų organas.

Dabartiniu metu turime net tris laikraščius, kurių du leidžiami paskirai Centro narių. Labai būtų sveika visais atžvilgiais, kad Centro narių leidžiami laikraščiai, "Lietuvių Aidas Brazilijoje" ir "Šviesa" būtų sujungti į vieną ir padarytas Centro organas. Šitoks vienas laikraštis būtų galimā ne tik padidinti, bet ir padidinti ir naudą būtų iš to labai didelė tautiniu ir kultūrinu atžvilgiu.

Centran įeinančios organizacijos jau tariasi dėl naujos 1939 metams Centro vadovybės. O organizacijos pasisekimas, jos augimas priklauso nuo jos vadų. Dėl to, Centro vadai turi būti atsidavę kolonijos vienybės darbui, tad tik tokius ir turime parinkti. Parinkdami 1939 m. Centro vadus, nepamirškime ir senos Centro vadovybės, kuri organizavo ir pirmaisiais metais vadovavo Centrai ir daug energijos išieikvojo kolonijos suvienijimo darbui, ypatingai Ant. Dutkus — dabartinis Centro Tarybos pirmininkas ir kun. P. Ražaiškas — Centro Valdybos pirmininkas — tai Centro nenuilstami darbuotojai, kurie, mano manymu, ir toliau turėtų stovėti šiose Centro pareigose.

Centras pradėdamas antruosius metus, tikimos, dar labiau išplės vienybės tinklą ir mes, Centro nariai, vienos tautos broliai ir sesės susijungė tūnpriais vienybės ryšiais, atsiėkime visa tai, ko dar mūsų kolonijai trūksta. Tad į Centro eiles ir į kolonijos statybos ekonominį, tautinį ir kultūrinį darbą!

A. Č-KAS.

94\$200 ir O. Biliūnienė — surinko 67\$800. Aukėjo Ernesto Francisco Toz 20\$000, Samuel Levin 10\$000, Jonas Valieškas 10\$000, J. Baužys ir A. Mateika po 5\$000 ir kiti aukėjo po mažiau.

Aukų rinkėjams ir aukojusiems tariau lietuvišką adų, o kartu ir tiems, kurie palydėjo mano žmoną į amžino poilsio vietą.

Juozas Milkevičius.

Prašo knygų

Vienas Rio de Janeiro lietuvis jaunuolis kreipėsi "Aido" redakcijon ir prašo lietuviškų knygų: gramatikos, enciklopedinio žodyno ir šiaip gerų autorių kokių nors veikalų. Tas jaunuolis gyvena Rio jau seniai, studijuoja aukštoje komercijos mokykloje ir, be to, dirba ir neturi laiko bendrauti su Rio lietuviais, dėl to, kaip jis sakosi, apmiręs lietuvių kalbą ir nori jos pasimokyti. Jei kas turėtų atliekamų lietuviškų knygų, prašoma atsiųsti Aido redakcijon, kurf jam persiųs.

Aidiečiai rašo

Juozas Savickas iš Cedral, L. Araraquara, rašo:

Baigiasi 1938 metai, o su jais ir "Lietuvių Aidas Brazilijoje" prenumeratā. Nenorėdamas likti be "Aido" nė vienos savaitės ir girdėdamas, kad "Aidas" žada padidėti, skubinu siųsti pinigų 1939 metams 15\$000, iš kurių 12\$ — prenumeratā, o 3\$ — "Aido" padidinimui. Be to, "Aido" leidėjams ir redaktoriams linkiu daug laimės ir pasisekimo. Teadi "Aidas" kiekvieno lietuvi namuose.

Jus gerbiantis Juozas Savickas.

Prieškarinės emigracijos lietuvis Antanas Gidra iš Villa Americana, didelis Aido biūlis ir senas aidietis rašo:

Gerbiamoji Aido Redakcija ir Administracija. Baigiantis metams, skubinu atlikti savo pareigą — atiduoti savo duoklę "Aidai": siunčiu 20\$000, už 1939 metų prenumeratā 12\$000, o "Aido" pagerinimui ir padidinimui auksu 8\$000.

Visiems aidiečiams linkiu geriausio pasisekimo.

Su pagarba Antanas Gidra.

Kazys Dobilas iš Villa Anastacio lankėsi redakcijoje, išreiškė didelį džiaugsmą, kad Aidas žada padidėti ir tam reikalui — Aido padidinimui ir pagerinimui paaukojo 10\$000.

Redakcija ir Administracija nuoširdžiai dėkoja visiems Aido biūliams už auksą ir gražius linkėjimus.

Agencia A. L. P. E. S.

Svetimšalių Legalizacija bendrai. Pasai — Carteiros de Identidade — Kontraktai — Distriktai — Turto aprašymas — Darbas valdiškose įstaigose — Valdžios mokėščiai.

Rua Boa Vista Nr. 127 — 4-as aukštas, salė 415.

S. Paulo.

Telefonas 3-2337.

Lietuviška Spaustuvė

ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS:

Tikėtus gėrimams, laiškus, vokus, vizitines korteles, sąskaitas (notas), industrijomis spalvuotus tikėtus pagal valdžios įstatymā, mokykloms diplomus, draugijoms įstatus, parengimams programams, sieninius kalendorius ir kitokius spaudos darbus.

Kiekvienas lietuvis biznierių jau gali užsisakyti sieninius kalendorius 1939 m. Visi spaudos darbai lietuviams atliekami daug pigiau, negu kitur. Užsakymai priimami ir telefonu, o taip pat ir iš interjero.

Pirmoji Lietuviška spaustuvė

Rua da Moóca, 1721 :: Tel.: 2-1123 :: S. Paulo.

SVETIMŠALIŲ LEGALIZACIJA

Svetimšalių legalizacijos dokumentai kaip legaliai taip ir nelegaliai gyvenantiems sutvarkomi Aido Redakcijoj.

RUA DA MOÓCA, 1721 — S. PAULO.

Darbo valandomis: Siokiadieniais nuo 8 iki 11 val. ryto ir nuo 5 iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 12 val. dienos.